

Salimbay

Mga Akdang
Pampanitikang Pambansa

8

Mesándel V. Arguelles
Zendel Rosario M. Taruc
Mga May-akda

Salimbay 8

MGA AKDANG PAMPANITIKANG PAMBANSA

Mesandel V. Arguelles

Zendel Rosario M. Tarcia

Mga May-akda

BE PUBLISHING INC.
FOR EVALUATION USE
NOT FOR SALE

C & E Publishing, Inc.
2015

Salimbay 8

MGA AKDANG PAMPANITIKANG PAMBANSA

Mesandel V. Arguelles

Zendel Rosario M. Tardío

Mga May-akda

C & E PUBLISHING INC
FOR EVALUATION COPY
NOT FOR SALE

C & E Publishing, Inc.

2015

**C & E
Publishing, Inc.**

*C & E Publishing, Inc. was
established in 1993, and is a
member of ABAP, PBAI, NBDB,
and PEPA.*

Salimbay 8: Mga Akdang Pampanitikang Pambansa
Inilathala ng C & E Publishing, Inc.
839 EDSA, South Triangle, Quezon City
Tel. No.: (02) 929-5088
e-mail: info@cebookshop.com

Karapatang-ari © 2015 ng C & E Publishing, Inc., at
nina Mesandel V. Arguelles at Zendel Rosario M. Taruc

Reserbado ang lahat ng karapatan. Alinmang bahagi
ng librong ito ay hindi maaaring kopyahin o isulat sa
anumang anyo maging ito ay palimbag, mimyograp, o
makinilyado nang walang pahintulot ng tagapaglathala o
ng mga may-akda.

Disenyo ng Pabalat: Raymond C. Ariola
Mga Ilustrasyon: R-Jay V. del Campo
Disenyo ng Aklat: Francis A. Casupanan

ISBN 978-971-98-0217-4

Nilalaman

Panimula		xii
Paunawa		xiv
YUNIT	Mga Anyong Tradisyonal	1
1	Karunungang-bayan	
	• Talang Pangkultura at Pampanitikan	2
	• Talang Panitik – Karunungang-bayan	
	» <i>Bugtong</i>	3
	» <i>Salawikain</i>	4
	» <i>Alamat (Alamat ni Mariang Sinukuan)</i>	4
	• Pagpapayaman ng Talasalitaan	6
	• Pagpapahalaga	6
	• Pagbasa (Paghahambing)	7
	• Isatitik (Pagsulat ng Bugtong at Salawikain)	9
	• Dinggin (Pakikinig ng Bugtong)	10
	• Bigkasin (Pagpapahayag ng Katotohanan mula sa Akda)	10
	• Tunghayan (Bugtong at Salawikain sa Pelikula at Programang Pantelebisyon)	11

2 Maikling Kuwento

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 12
- Talang Panitik – Maikling Kuwento
 - » *Ama* 14
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 17
- Pagpapahalaga 17
- Pagbasa (Ang Balangkas ng Tradisyonal na Maikling Kuwento) 18
- Isatitik (Pagsulat ng Maikling Kuwento) 26
- Dinggin (Mapanuring Pakikinig upang Makapagbigay ng Makabuluhang Tugon sa Napakinggan) 29
- Bigkasin (Paglalahad ng Makabuluhang Tugon sa Napakinggan) 30
- Tunghayan (Mga Elemento ng Kuwento sa Napanood) 30

3 Epiko

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 32
- Talang Panitik – Epiko
 - » *Ibalon* 33
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 38
- Pagpapahalaga 39
- Pagbasa (Mga Hudyat ng Sanhi at Bunga ng mga Pangyayari) 40
- Isatitik (Pagsulat ng Talata) 41
- Dinggin (Pakikinig Upang Mailahad ang Layunin at Pagkakaugnay-ugnay ng mga Pangyayari) 43
- Bigkasin (Pagpapalawak ng Paksa) 43
- Tunghayan (Ugnayang Sanhi at Bunga sa Balita) 45

Pangwakas na Gawain

46

1 Tula

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 50
- Talang Panitik – Tula
 - » *Ang Bato* 51
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 53
- Pagpapahalaga 54
- Pagbasa (Pangunahin at Pantulong na Kaisipan) 55
- Isatitik (Pagsulat ng Tula) 57
- Dinggin (Paghahambing ng Sariling Saloobin at Damdamin sa Saloobin at Damdamin ng Nagsasalita) 59
- Bigkasin (Wastong Paraan ng Pagbigkas ng Tula) 60
- Tunghayan (Panood sa Pagtula) 62

2 Balagtasán

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 64
- Talang Panitik – Balagtasán
 - » *Bulaklak ng Lahing Kalinis-linisan* 65
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 70
- Pagpapahalaga 71
- Pagbasa (Ang Pagbibigay ng Opinyon at Katwiran) 72
- Isatitik (Pagsulat ng Opinyong Sumasang-ayon at Sumasalungat) 74
- Dinggin (Pagbuo ng Makabuluhang Tanong mula sa Napakinggan) 76
- Bigkasin (Pangangatwiran) 76
- Tunghayan (Panood ng Balagtasán) 77

3 Sarsuwela

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 80
- Talang Panitik – Sarsuwela
 - » *Pilipinas Circa 1907* 81
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 88
- Pagpapahalaga 89
- Pagbasa (Pagkilala ng Suliranin sa Binasang Akda) 90
- Isatitik (Pagsusuri ng Sarsuwela) 91
- Dinggin (Pagkilala ng Ugnayan ng Pangyayari sa Napakinggan) 93
- Bigkasin (Pagtatanghal ng Sarsuwela) 95
- Tunghayan (Sarsuwela: Salamin ng Kultura) 96

4 Sanaysay

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 98
- Talang Panitik – Sanaysay
 - » *Bakit Tayo Nagmamadali?* 99
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 101
- Pagpapahalaga 102
- Pagbasa (Pagkilala sa Tema ng Sanaysay) 102
- Isatitik (Pagpili ng Napapanahong Paksa sa Pagsulat ng Sanaysay) 107
- Dinggin (Paghinuha sa Ipinahihiwatig ng Napakinggang Sanaysay) 108
- Bigkasin (Paglalahad ng Pananaw Tungkol sa Isang Akda o Napapanahong Isyu) 108
- Tunghayan (Pangangalap ng Impormasyon sa Pamamagitan ng Panonood) 111

5 Maikling Kuwento

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 112
- Talang Panitik – Maikling Kuwento
 - » *Si Binibining Phathupats* 113
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 116
- Pagpapahalaga 117
- Pagbasa (Pagsusuri ng Kuwento Batay sa mga Elemento) 117
- Isatitik (Paghahambing) 119
- Dinggin (Pagtukoy ng Katangian ng Tauhan Batay sa Kaniyang Pagsasalita) 121
- Bigkasin (Makabuluhan at Malinaw na Pagpapahayag ng Sariling Kaisipan at Pananaw) 123
- Tunghayan (Pagsusuri ng mga Katangian ng Tauhan Batay sa Monologo) 125

Pangwakas na Gawain

127

YUNIT
III

Mga Anyong Popular

129

1 Dagli

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 130
- Talang Panitik – Dagli
 - » *Buhay sa Dulo* 131
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 132
- Pagpapahalaga 133
- Pagbasa (Paghahambing ng Tekstong Binasa sa Iba pang Teksto) 133
- Isatitik (Pagsulat ng Makabagong Dagli) 134

- Dinggin (Pagbibigay ng Reaksiyon sa Narinig na Opinyon) 136
- Bigkasin (Paglalahad ng Datos ng Pananaliksik) 137
- Tunghayan (Aktibong Panonood Upang Matukoy ang Tema) 138

2 Programang Panradyo

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 140
- Talang Panitik
 - » *Radyo* 141
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 144
- Pagpapahalaga 144
- Pagbasa (Pagtukoy ng Positibo at Negatibong Pahayag) 145
- Isatitik (Pagsulat ng Iskrip ng Dokumentaryong Panradyo) 146
- Dinggin (Pagtukoy ng Katotohanan at Hinuha o Opinyon) 147
- Bigkasin (Pagpapahayag ng Sariling Pananaw at Opinyon) 148
- Tunghayan (Mahahalagang Detalye ng Balita) 149

3 Programang Pantelebisyon

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 150
- Talang Panitik
 - » *Nang Dumating ang Color TV* 151
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 152
- Pagpapahalaga 153
- Pagbasa (Paghinuha ng Paksa, Layon, at Tono ng Isang Akda) 153
- Isatitik (Pagsulat ng Iskrip para sa Dokumentaryong Pantelebisyon) 155
- Dinggin (Muling Paglalahad ng Napakinggan) 157
- Bigkasin (Maayos na Pagpapahayag) 157
- Tunghayan (Kritikal na Panonood ng Dokumentaryo) 158

4 Pelikula

- Talang Pangkultura at Pampanitikan 160
- Talang Panitik
 - » *Pagsusuri ng Pelikulang Ekstra* 161
- Pagpapayaman ng Talasalitaan 163
- Pagpapahalaga 163
- Pagbasa (Pagbasa ng Suring-pelikula) 164
- Isatitik (Pagsulat ng Suring-pelikula) 165
- Dinggin (Sariling Saloobin sa Pahayag) 166
- Bigkasin (Mga Komunikatibong Pahayag) 167
- Tunghayan (Pagtatala ng mga Impormasyon Tungkol sa Napanood) 168

Pangwakas na Gawain

169